

Verjongingskuur voor de Zeepeduinen op Schouwen

Natuurmonumenten verricht de komende drie jaar groot onderhoud in de Zeepeduinen op de Kop van Schouwen. De werkzaamheden zijn deze zomer begonnen. Belangrijkste doel is het verwijderen van Amerikaanse vogelkers, het opschonen en plaggen van vochtige en natte valleien en uitbreiden van droge duingraslanden door verwijderen van oprukkend struikgewas en bomen.

TED C.J. SLUIJTER

*Kleine parelmoervlinder.
Foto: Natuurmonumenten,
Paul Cools*

Zonder menselijke invloeden zou Nederland voornamelijk zijn begroeid met bos. Holland is dan ook niets anders dan een verbastering van ‘Holtland’ ofwel houtland. Bos is nu eenmaal meestal het eindstadium van eeuwenlange plantengroei. Zo zag ons land er lange tijd uit. Slechts op enkele plaatsen zoals de kustduinen kwamen open landschappen voor. Hier is de dynamiek zo groot dat struiken en bomen minder kans krijgen: vooral vanwege de wind, door de schurende werking van zich verplaatsend zand en door inwaaiend zout (‘saltspray’). Bovendien

was lange tijd het konijn met vele tienduizenden aanwezig om al grazend en gravend een handje te helpen. Kortom een levend landschap dat zichzelf min of meer in stand hield. Met alle kenmerkende planten en dieren van dien.

Levend landschap en veranderingen

Dat levende landschap in de kustduinen staat vrijwel overal in ons land onder druk. Door kustverdediging, vastleggen van de buitenste duinen en aanplant van (dennen)bossen luwt de wind, wordt er minder zand verplaatst en waait minder zout binnen. Bovendien is de invloed van het konijn sterk afgenomen. De konijnenstand is door de ziekten myxomatose en VHS vrijwel

*Open zandplekken in het Zeepe groeien dicht.
Foto: Natuurmonumenten,
Ted Sluiter*

*Roodborsttapuit
Foto: René van Rossum*

volledig ingestort; er is in het Zeepe minder dan één procent van de oorspronkelijke populatie over. En dan is er ook nog die vermaledijde bemesting met stikstof. Industrie, intensieve landbouw en verkeer stoten deze onzichtbare meststof de atmosfeer in, maar deze komt met de regen weer terug.

Rond Slot Haamstede

De genoemde veranderingen hebben een massale en versnelde groei van ruigte, struiken en bomen tot gevolg. In snel tempo overgroeien droge duingraslanden en vochtige valleien. Ook de stuifplekken verdwijnen en daarmee een typisch landschap met bijbehorende flora en fauna. Zover wil Natuurmonumenten het niet laten komen. Door middel van het genoemde groot onderhoud heeft Natuurmonumenten gekozen voor herstel van de droge graslanden en vochtige valleien. Het natuurgebied de Zeepeduinen maakt deel uit van het grote Natura2000-duingebied de Kop van Schouwen. De Zeepeduinen en het Slotbos met het bijbehorende kasteel, beslaan gezamenlijk ruim 350 hectare en zijn in 1981 door Natuurmonumenten aangekocht. Voor het natuurgebied Slot Haamstede en Zeepeduinen is voor de periode 2003-2017 de ‘Natuurvisie Slotbos Haamstede’ vastgesteld. Belangrijk onderdeel uit deze natuurvisie is het behouden, versterken en vergroten van de natuurtypen met de hoogste natuurwaarden: ‘open duin’ en ‘vochtige duinvalleien’.

Werk uitgesmeerd over drie jaar

Eerst hebben we de waardevolle elementen geïnventariseerd die gespaard moeten worden, zoals de nauwe korfslak en nesten van de rode bosmier. Er is ook bepaald waar de machines wel en niet mogen rijden om rijschade zoveel mogelijk te voorkomen. Bij de voorbereiding hoort tevens een communicatieplan om de omgeving en te informeren over het hoe en waarom. Dit gebeurt middels persberichten, bewonersexcursies, informatiepanelen in het

gebied, het verspreiden van een natuurkrant op de Kop van Schouwen en een speciale pagina op de website, met vraag- en reactiemogelijkheid. Het werk zelf wordt uitgesmeerd over drie jaren, waarin drie deelgebieden van het Zeepe worden aangepakt. Voor deze fasering is gekozen om altijd rustgebieden te houden, voor zowel natuur als wandelaar. Om de uitbreiding van de oppervlakte droge duingraslanden te realiseren worden struweel en kleine bomen verwijderd. Kleinere struweel en ruigte worden gemaaid. Van de vochtige valleien wordt de bovenste laag van de bodem weggraven tot het schone zand. De snel oprukkende exoot Amerikaanse vogelkers zal gebiedsbreed vooral machinaal worden uitgetrokken. Hierbij geldt overigens wel een beperking; vanwege archeologische waarden mag er niet dieper dan 30 centimeter worden geroerd. De dieper wortelende vogelkersen zullen daartoe worden geringd.

Open duinen na verjongingskuur

Door deze ingrepen krijgt het Zeepe een verjongingskuur, een ‘reset’ in tijd. Door het openmaken kan de wind haar invloed op struiken en bomen weer doen gelden. De open en gevarieerde delen bieden kansen voor blauwvleugelsprinkhaan, levendbarende hagedis en broedvogels als veldleeuwerik, roodborsttapuit en wellicht de tapuit. Planten als glad biggenkruid kunnen op een veel grotere oppervlakte terecht. Op plaatsen met kaal zand kan het duinviooltje zich uitbreiden, belangrijk als waardplant voor de kleine parelmoervlinder. De vochtige valleien worden uitgebreid en bieden volop kansen voor soorten die zich daar voortplanten, zoals libellen, juffers en amfibieën als boomkikker en rugstreeppad. In die valleien zullen planten als duizendguldenkruid en rond wintergroen toenemen. De Zeepeduinen worden weer open duinen als weleer! Komt u er eens wandelen?

TED C.J. SLUIJTER IS BOSWACHTER NATUURMONUMENTEN DELTAKUST

*Wandelaar in Zeepeduin.
Foto: Joost Bouwmeester*